

## ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

|                     |                                                                    |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Заклад вищої освіти | <b>Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича</b> |
| Освітня програма    | <b>38597 Філологія</b>                                             |
| Рівень вищої освіти | <b>Доктор філософії</b>                                            |
| Спеціальність       | <b>035 Філологія</b>                                               |

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ГЕР** - галузева експертна рада

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

30.06.2023 р.

Справа № 1154/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Лиман Ігор Ігорович – головуючий,  
Александрова Олена Станіславівна,  
Шабанова Юлія Олександрівна,  
Снитко Олена Степанівна,  
Сминтина Олена Валентинівна,  
Попович Василь Михайлович,  
Півненко Володимир Юрійович,  
Колесник Олена Сергіївна,  
Гуз Анатолій Михайлович,  
Виткалов Сергій Володимирович,  
Луцак Світлана Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Руснак Наталія Олександрівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

|                               |                                                                    |
|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Назва ЗВО                     | <b>Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича</b> |
| Назва ВСП ЗВО                 | <i>не застосовується</i>                                           |
| ID освітньої програми в ЄДЕБО | <b>38597</b>                                                       |
| Назва ОП                      | <b>Філологія</b>                                                   |
| Галузь знань                  | <b>03 Гуманітарні науки</b>                                        |
| Спеціальність                 | <b>035 Філологія</b>                                               |
| Спеціалізація (за наявності)  | <i>відсутня</i>                                                    |
| Рівень вищої освіти           | <b>Доктор філософії</b>                                            |
| Вид освітньої програми        | <b>Освітньо-наукова</b>                                            |

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

### РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

### 1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

## **2. Обґрунтування ГЕР**

*У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.*

*Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.*

### **Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми**

#### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

#### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

### **Обґрунтування ГЕР**

#### **1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти**

Цілі та ПРН ОНП повністю відповідають місії, зафіксованій в Статуті та Стратегії закладу вищої освіти, запланованій на 2016-2026 рр.. Впровадження ОНП обумовлено потребою регіону у фахівцях - науковцях з філології, а також кадровою необхідністю самого Чернівецького університету. Потужний професорсько-викладацький склад, матеріально-технічна база, широка інкорпорованість у науково-дослідницькі проекти України та Європи дали можливість проєктній групі сформулювати цілком реалістичні у виконанні цілі ОНП. Домінанта освітньо-наукової програми полягає в реалізації наукових досліджень здобувачів в межах функціонування чотирьох наукових шкіл («Структурно-семантичні особливості синтаксичних одиниць», «Квантитативна лінгвістика», «Українська і слов'янська ономастика», «Школа віршування»), проблематика яких охоплює всі напрямки ОНП.

#### **1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін**

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін. Ретельне вивчення ринку праці дозволило виокремити основні групи роботодавців, важливе місце серед яких займає: професорсько-викладацький склад ЗВО (КНУ ім. Т. Шевченка (М. Іваницька), ЛНУ ім. І. Франка (А. Паславська, Х. Дяків), ЗНУ (Г. Приходько), БДМУ (А. Аністратенко), ХНУ ім. В.Н. Каразіна (Л. Безугла); представники періодичних видань регіону (Ю. Пацаранюк), директор перекладацької компанії ТОВ «Транслател» (О. Бондаренко); директор Наукової бібліотеки ЧНУ (М. Зушман), науковці Ін-ту укр. мови НАН України (С. Вербич).

#### **1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм**

Комплексний підхід у реалізації ОНП «Філологія» обумовлено врахуванням важливого комплексу філологічних напрямків (українська мова, українська література, теорія літератури, література зарубіжних країн, германські мови), що у свою чергу зумовлює цілі та програмні результати навчання. Значна кількість ПРН (загалом їх 34) дає можливість урахувати як набуття здобувачами глибинних знань зі спеціальності, так і основні тенденції ринку праці. Ураховано досвід європейських закладів вищої освіти і наукових інституцій, де реалізуються ОНП філологічного профілю (Люблінський католицький університет, Польща; Педагогічний університет в Кракові, Польща; Інститут славістики Польської академії наук, Польща; Аугсбурзький університет, Німеччина; Гумбольдтський університет, Німеччина), що дає можливість, з одного боку, залучати прогресивні освітні технології під час навчального процесу на ОНП, а з іншого – розширює обрії потенційного працевлаштування випускників у межах Європейського Союзу

#### **1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).**

**За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня**

Стандарт за спеціальністю 035 «Філологія» третього освітньо-наукового кваліфікаційного рівня вищої освіти відсутній. ОНП відповідає 8 рівню Національної рамки кваліфікацій та третьому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (<https://nqa.gov.ua/>).

## **Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми**

### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

### **Обґрунтування ГЕР**

**2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)**

Обсяг освітньо-наукової програми «Філологія» становить 36 кредитів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи), що включає 23 кредити на обов'язкові освітні компоненти, 4 кредити асистентської практики та 9 кредитів з циклу дисциплін вільного вибору здобувача освіти. Такий розподіл кредитів цілком відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня (доктор філософії) у галузі знань 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 035 «Філологія» та відповідає Постанові КМУ № 261 від 23.03.2016.

**2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання**

Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Проте частково погоджуємося з висновками ЕГ про те, що окремі (наприклад, ОК «Історія та теорія філологічних вчень») містять теми, які варто винести на попередні рівні освіти, а також про необхідність поглибити підготовку здобувачів з питань методології педагогічної діяльності. Разом з тим підкреслюємо, що сукупно ОК та їх змістове наповнення цілком дають можливість досягнути цілей і програмних результатів навчання.

**2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)**

Навчальний план, який регулює освітній процес на денній, заочній та вечірній формі навчання, являє собою цілком виправдане (відповідно до Постанови КМУ № 261 від 23.03.2016) поєднання дисциплін зі здобуття глибоких знань із спеціальності (ОК «Історія та теорія філологічних вчень»), оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду.

**2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством**

Формування індивідуальної освітньої траєкторії в університеті регламентується низкою положень: «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» ([https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBDf-7q2\\_SW2sHeQj0aYh/view](https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBDf-7q2_SW2sHeQj0aYh/view)) та «Положенням про порядок реалізації студентами Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича права на вибір навчальних дисциплін» (<https://drive.google.com/file/d/18ToSVjeAfalvJrEnY189vLEUAFS9HKFD/view>), а також «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytrp/view>). Відповідно до статті 62 п. 1 (15) Закону України «Про вищу освіту» обсяг дисциплін вільного вибору на ОНП передбачає 25%, що становить 9 кредитів ЄКТС, паритетно розподілених по 3 кредити на кожен з трьох переліків самостійного вибору аспіранта і зафіксованих у навчальному плані.

**2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності**

ОНП «Філологія» притаманний значний акцент на практичній підготовці здобувачів. Передусім йдеться про розподіл аудиторних годин освітніх компонентів, де на більшості ОК практичні заняття домінують.. «Цикл практичної підготовки» репрезентує асистентська практика, мета якої - «удосконалити педагогічну компетентність здобувача вищої освіти на основі теоретичних знань». Висновок, який можна зробити, такий: Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

## **2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям**

Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям. Набуття соціальних навичок (soft skills) здобувачів освіти сприяє вивчення як обов'язкових (ОК 1, ОК 5, ОК 6 – комунікативні навички; ОК 3, ОК 5, ОК 7 – навички роботи в команді; ОК 3, ОК 5 – здатність генерувати нові ідеї; ОК 3 – управлінські навички), так і вибірових освітніх компонентів, які формують навички дотримання етичних норм у науковій діяльності, міжособистісної взаємодії тощо. Асистентська практика також розвиває важливі професійні навички, які забезпечують успішну участь у науково-педагогічному процесі, зокрема сприяють ефективній комунікації та ін. Формуванню soft skills сприяють і методи навчання,

## **2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)**

Професійний стандарт відсутній. Під час розробки ОНП «Філологія» проєктна група керувалася Законом України «Про вищу освіту», Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>), Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікацій» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>), «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» в ЧНУ (<http://surl.li/anlvz>), «Статутом Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1mZ7ZsfEzixci6w4sPbGRfVTzBcPyCXms/view>). 8.

## **2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання**

Обсяг освітньо-наукової програми та її освітніх компонентів є відповідним для досягнення цілей та ПРН. Регуляторною базою, яка визначає фактичне навантаження здобувачів є «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» ([https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBDf-7q2\\_SW2sHeQjoaYh/view](https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBDf-7q2_SW2sHeQjoaYh/view)). Моніторинг навчального плану засвідчив, що обсяг аудиторної й позааудиторної самостійної роботи аспіранта – 54 години на тиждень, а власне аудиторне навантаження становить 26,4% від загального освітнього навантаження. Відповідно самостійна робота аспіранта складає 73,6% освітнього навантаження, сумарний її обсяг зафіксовано в навчальному плані й становить 795 годин.

## **2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти**

Підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється

### **Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання**

#### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

#### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

#### **Обґрунтування ГЕР**

### **3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти**

Правила прийому до аспірантури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії у 2023 році є чіткими, добре структурованими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті університету (<https://www.chnu.edu.ua/media/hs3dynlu/ppaspirantura-2023.pdf>).

### **3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми**

Відповідно до Правил прийому до аспірантури вступ відбувається для осіб на конкурсній основі, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) – НРК 7. Прийом до аспірантури на основі ступеня магістра/спеціаліста для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється за результатами вступних випробувань зі спеціальності 035 Філологія та іноземної мови, а також урахують результати інших форм вступних випробувань (у формі співбесід, презентацій, дослідницьких пропозицій чи досягнень).

### **3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Позиція університету щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється такими документами: «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» ([https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBdf-7q2\\_SW2sHeQjoaYh/view](https://drive.google.com/file/d/1vO1VcACnRAowBdf-7q2_SW2sHeQjoaYh/view)), «Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича» ([http://www.budarch.chnu.edu.ua/res//budarch/Docs/Polozhennia/10\\_Polozh\\_pro\\_pereved-vidrakhponovl\\_2020.pdf](http://www.budarch.chnu.edu.ua/res//budarch/Docs/Polozhennia/10_Polozh_pro_pereved-vidrakhponovl_2020.pdf)), «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1qldRrM9nI2Hs23dnCYhH2vtYw3ho6eRe/view>). Визначені процедури та правила є зрозумілими, чіткими. Вони оприлюднені на сайті університету. Прикладів визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, на даній ОНП немає.

### **3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті, регулюють «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, у системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/100CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Zo1/view>), «Правила прийому до аспірантури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії у 2023» (<https://www.chnu.edu.ua/media/hs3dynlu/pp-aspirantura-2023.pdf>). Зазначені документи оприлюднені на сайті ЗВО. Здобувачі освіти поінформовані щодо правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

## **Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою**

### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

### **Обґрунтування ГЕР**

#### **4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи**

Форми навчання на ОНП регулює розділ 4 «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/YCA4>). Здобувачі на ОНП навчаються за денною та заочною формами. Загальний розподіл аудиторних годин і самостійної роботи регламентується навчальним планом, а в робочих навчальних планах відображено кількість аудиторних годин та інших видів діяльності для здобувачів денної і заочної форм навчання. Використовувані на ОНП методи сприяють досягненню програмних цілей і результатів навчання.

#### **4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)**

Усі учасники освітнього процесу своєчасно отримують зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Такі відомості подані в робочих програмах і силабусах навчальних дисциплін, розміщених на сайті факультету ([http://philology.chnu.edu.ua/?page\\_id=5325](http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325)).

#### **4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми**

Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. Поєднання навчання і дослідження підтверджують спільні публікації наукових керівників і аспірантів, Позитивну залученість здобувачів до різноманітних наукових заходів (конференцій, тематичних вебінарів, круглих столів, акцій) підтвердили голова ради молодих вчених філологічного факультету Альона Тичініна та голова ради молодих вчених факультету іноземних мов Ольга Бешлей.

#### **4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі**

П. 3.1 «Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/2TGg>) засвідчує, що в ЗВО відбувається щорічне або за необхідності оновлення робочих програм. На ОНП «Філологія» авторами обов'язкових і вибіркових ОК є НПП, які поєднують освітню і наукову діяльність, тож оновлення змісту ОК відбувається на підставі актуальних трендів розвитку спеціальності, власних напрацювань викладачів та результатів їхньої академічної мобільності.

#### **4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти**

У ЗВО розроблена «Стратегія інтернаціоналізації Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<http://interof.chnu.edu.ua/res/interof/Strategy.pdf>), яка передбачає розвиток, розширення та зміцнення міжнародних зв'язків і авторитету ЧНУ у світовому співтоваристві, подальше підвищення конкурентоспроможності університету на міжнародній арені в найближчі роки. Документ регулює міжнародну академічну мобільність студентів, викладачів та адміністрації ЗВО й визначає пріоритетні регіони для такої співпраці. У межах академічної мобільності викладачі, що працюють на ОНП, пройшли закордонне стажування (див. п. 6.5 звіту експертної групи). Співкування з аспірантами й аналіз документів, розміщених на сайті факультету в розділі «Мобільність та стажування аспірантів» ([http://philology.chnu.edu.ua/?page\\_id=5325](http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325)), засвідчує, що здобувачі, які навчаються на ОНП «Філологія», ознайомлені з можливостями університету щодо здійснення академічної мобільності.

**Критерій 5.** Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

**Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

**Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

**Обґрунтування ГЕР**

**5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь**

Організацію і проведення контролю та оцінювання результатів навчання регулює «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів у Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONeosLySV/view>). Проаналізувавши форми та методи оцінювання, подані в таблиці 3, ЕГ дійшла до висновку про їхню чіткість, зрозумілість і валідність.

**5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)**

Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти немає. Згідно з описом ОНП та «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філології в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» ([https://drive.google.com/file/d/1AsXIHgeWnSlzd\\_e\\_usIP7kNQ\\_quZJVVa/view](https://drive.google.com/file/d/1AsXIHgeWnSlzd_e_usIP7kNQ_quZJVVa/view)) підсумкова атестація відбувається у формі публічного захисту дисертаційної роботи, умова допуску до якого – успішне виконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

**5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Правила проведення контрольних заходів регулюються «Положенням про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів у Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLONeosLySV/view>) та розділом 5 «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/YCA4>). Порядок оскарження результатів оцінювання описано в «Положенні про апеляцію та результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету» (<https://drive.google.com/file/d/16FPnHNMJXd2al362HvDwmvvoZ5uEih42ks/view>). Принципи політики врегулювання конфліктних ситуацій, систему запобігання конфліктам та основні способи розв'язання їх узагальнено в «Положенні про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича». Здобувачі освіти ознайомлені з правилами проведення контрольних заходів та запобігання конфліктам інтересів. (<https://drive.google.com/file/d/1ummmJLYeGbcMCAb9ItGonH1sLOK2e6jVt/view>).

**5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності**

У ЗВО розроблено та впроваджено «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/FY4mK>) та низку документів, що визначають засади академічної доброчесності – «Етичний кодекс ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/dMxr>), «Положення про

виявлення та запобігання академічному плагиату в ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/HNNew>), «Положення про процедуру впровадження антиплагиатної системи в ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://t.ly/E7ifZ>), «Правила академічної доброчесності у ЧНУ ім. Ю. Федьковича» ([https://t.ly/ojw\\_](https://t.ly/ojw_)). Створено комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту (<https://t.ly/o8DQB>), яка уповноважена формувати культуру академічної доброчесності. ЗВО популяризує академічну доброчесність через систему заходів (<https://t.ly/P1Y4>, <http://philology.chnu.edu.ua/?p=12069>), про які відомо аспірантам. Рекомендуємо оновити «Етичний кодекс ЧНУ», затверджений 26.12.2019 р., у якому не враховано абзаців 10, 11 ст. 42 ЗУ «Про освіту», унесених Законом № 463-IX від 16.01.2020, та вміщено покликання на ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права», щовтратив чинність 01.01.2023.

## **Критерій 6. Людські ресурси**

### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

### **Обґрунтування ГЕР**

#### **6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання**

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОНП, повною мірою забезпечує досягнення цілей і програмних результатів навчання. Обов'язкові компоненти ОНП забезпечує 6 викладачів, із-поміж яких 50% – доктори наук і 50% – кандидати наук. Посаду професора обіймають 33,3%, доцента – 50%, асистента – 16,7%.

#### **6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми**

Конкурсний добір викладачів регламентує «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1O2jW8CBepK3zoug8pJ3mM-PELQz23Oey/view>). У п. 1 документа зазначено, що «конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, об'єктивності, неупередженого ставлення до кандидатів».

#### **6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу**

ЗВО залучає роботодавців до освітнього процесу. Наприкінці грудня 2022 р. створено Раду стейкхолдерів, мета якої – сприяти «розвитку освітніх програм для якісної підготовки фахівців відповідно до умов динамічного ринку праці та підвищення конкурентоспроможності університету» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/pry-universyteti/rada-steikholderiv/>). На рівні ОНП «Філологія» проведено опитування, участь у якому взяло 20 потенційних роботодавців із наукових та освітніх закладів України та Польщі, а також редакції газети «Молодий буковинець» (<https://t.ly/MwdS>). До рецензування ОНП залучено Павла Гриценка, доктора філологічних наук, професора, директора Інституту української мови НАНУ; Олену Карпенко, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова; Антоніну Аністратенко, доктора філологічних наук, професора кафедри суспільних наук та українознавства Буковинського державного медичного університету, які в перспективі можуть стати роботодавцями для випускників ОНП «Філологія».

#### **6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців**

Філологічні кафедри ЧНУ налагодили співпрацю з українськими та закордонними партнерами. Аспіранти повідомили про зустрічі з гостьовими лекторами, які відбуваються в позанавчальний час, а також участь в аудиторних заняттях Каті Бруннер, Юліана Шорра, Сари Сосінські. Під час зустрічі з роботодавцями залученість до гостьових лекцій підтвердила Марія Іваницька, Мирослава Вовк, Віктор Дребет (лекція просинергетики як міждисциплінарну галузь), Антоніна Аністратенко (лекція про сучасну літературу Буковини та творчість Василя Кожелянка). ЕГ з'ясувала, що до аудиторних занять (очні й дистанційні гостьові лекції) різною мірою залучені носії німецької мови Каті Бруннер, Тіло Вебер, Сара Сосінські, Штефан Вальтер, Інго Шенлебер, Матіас Крumpfгольд та ін., лекцію англійською мовою прочитав Г. Дуда, професор Люблінського католицького університету імені Івана Павла II.

#### **6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями**

У ЗВО розроблено «Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» ([https://drive.google.com/file/d/1opL\\_rGqQxGOytwv1lkoQUAKdjKInQeK6/view](https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1lkoQUAKdjKInQeK6/view)), у якому визначено основні види підвищення кваліфікації НПП (навчання за програмою підвищення кваліфікації, стажування – п. 3.1, 3.2) та окремі види діяльності науково-педагогічних працівників, які можуть бути визнані як підвищення кваліфікації.

## 6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

В Університеті розроблено та діє «Положення про рейтинг викладачів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/t3vjkhgu/polozhennia-pro-reitynh-vykladachiv.pdf>) і «Положення про рейтинг кафедр Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/oern343m/polozhennia-pro-reitynh-kafedr.pdf>), де з-поміж цілей рейтингування вказано формування мотивації та стимулювання роботи викладачів і кафедр відповідно (п. 1.3) і зазначено, що рейтинги – це основа для морального стимулювання та матеріального заохочення НПП (преміювання, встановлення надбавок, представлення до присвоєння почесних звань тощо) (п. 4.4). Окрім того, у додатку 5 до «Колективного договору Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2022–2025 роки» (<https://www.chnu.edu.ua/media/ixsif41c/kolektyvnyy-dohovir-2022-2025.pdf>) описано порядок преміювання працівників університету.

### Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

#### Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

#### Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

#### Обґрунтування ГЕР

### 7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ЕГ констатує наявність якісних умов та можливостей для досягнення визначених цілей та програмних результатів ОНП. Будівля університету є об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Для організації освітньої діяльності використовують достатній аудиторний фонд із мультимедійним та комп'ютерним обладнанням (наявні інтерактивні дошки, проектори, принтери та ін.). Для практичних занять, виконання проєктів та інших завдань використовують міжкафедральну кросмедійну лабораторію з необхідним програмним забезпеченням та новітнім облаштуванням. У ЗВО функціонує бібліотека, що містить електронний каталог, фахову та навчально-методичну літературу, що періодично поповнюється, інституційний репозитарій (<https://archer.chnu.edu.ua/>). Працівники бібліотеки інформують здобувачів та науково-педагогічних працівників стосовно доступу до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science та здійснюють дистанційні послуги (пошук та добір інформаційних ресурсів та ін. <http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/07services/99remserv>). В Університеті забезпечено безоплатний доступ до мережі Інтернет (<https://online.chnu.edu.ua/eduroam>). На території ЗВО є музеї, спорткомплекс та різноманітні центри для організації освіти та дозвілля (<https://www.chnu.edu.ua/universityet/studentske-zhyttia/tsentr-kultury-i-dozvillia/>), (<https://www.chnu.edu.ua/nauka/naukova-ta-naukovo-tekhnichna-diialnist/naukovi-shkoly-ta-tsentry/naukovi-tsentry/>).

### 7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Університет забезпечує безоплатний доступ до матеріально-технічної бази та наявних інформаційних ресурсів. Це зокрема: бібліотечні фонди (абонемент, електронні джерела, репозитарій), реєстрація у наукометричних базах Scopus та Web of Science, перевірка академічних текстів на виявлення текстових запозичень за допомогою програми Unicheck, інфраструктура для навчання здобувачів та викладацької діяльності НПП (навчальні лабораторії, методичні кабінети із комп'ютерним обладнанням та навчально-методичною літературою), заняття у спорткомплексі, психологічна допомога (консультації психолога). Для дистанційного навчання використовується платформа Moodle.

### 7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Діяльність ЗВО визначається «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://www.chnu.edu.ua/media/zpaproax/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protesu.pdf>), «Правилами внутрішнього трудового розпорядку» (<https://www.chnu.edu.ua/media/mm2ed1zj/pravya-vtr.pdf>), «Правилами внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках» (<https://www.chnu.edu.ua/universityet/normatyvnidokumenty/pravya-vnutrishnoho-rozporiadku-v-studentskykh-hurtzhytakh/>). Функціонує Служба охорони праці та радіаційної безпеки, проводиться консультативно-роз'яснювальна робота та інструктажі відповідальними особами стосовно норм та правил безпеки (<https://www.chnu.edu.ua/universityet/zahalni-vidomosti/strukturnipidrozdyly/sluzhba-okhorony-pratsi-ta-radiatsiinoi-bezpeky/>).

### 7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. Консультативну та організаційну підтримку освітньої діяльності здійснюють: завідувач аспірантури, гарант ОНП, наукові керівники, НПП безпосередньо під час занять та працівники структурних підрозділів та відділів. Інформаційна підтримка відбувається за допомогою

офіційного сайту ЗВО та сайту факультету філології, де розміщено нормативні документи та інформацію про діяльність Університету, розклад занять, інформацію для вступників, висвітлено актуальні новини й особливості освітньої та наукової роботи. Інформацію стосовно участі в конференціях, конкурсах та наукових заходах здобувачі можуть отримати у працівників Науково-дослідної частини ([http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt\\_univ/07%20ondch](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt_univ/07%20ondch)), у Відділі міжнародних зв'язків ([http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt\\_univ/12%20interof](http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt_univ/12%20interof)) та інші. Для розвитку та реалізації молодого вченого та задоволення наукового інтересу функціє Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених філологічного факультету ([http://philology.chnu.edu.ua/?page\\_id=9378](http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=9378)). Соціальну підтримку реалізує ректорат відповідно до чинного законодавства (<https://www.chnu.edu.ua/kultura/humanitarnadiialnist/sotsialne-zabezpechennia/>). Аспіранти мають можливість проживати в гуртожитку, отримувати академічні стипендії та брати участь у програмах академічної мобільності та стажуваннях.

## **7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою**

Умови та можливості доступності для навчання осіб з особливими освітніми потребами об'єктивовані за адресою (<https://www.chnu.edu.ua/navchannia/posluhy-dlia-zdobuttia-osvity/osnovne-pro-navchannia/umovy-dostupnosti-dlianavchannia-osib-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy/>). Розроблено «Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги у ЧНУ ім. Юрія Федьковича» та розміщено Технічний висновок про доступність навчальних корпусів та гуртожитків. Представники ЗВО повідомили що особи із особливими освітніми потребами наразі не навчаються. Проте за наявності таких здобувачів для них передбачена організація навчання на першому поверсі навчального корпусу, навчання за індивідуальним графіком та можливість використання дистанційних та онлайн джерел.

## **7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Політику ЗВО, яка регламентує порядок та процедури вирішення конфліктних ситуацій (у тому числі пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією), визначають локальні акти: «Етичний кодекс Чернівецького національного університету» ([https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF\\_CepIk98GPc9E8KznQ/view](https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepIk98GPc9E8KznQ/view)), «Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасниками освітнього процесу» (<http://www.budarch.chnu.edu.ua/res//budarch/FABDPM/AcademicIntegrity/ChNU-Polozh.pdf>). Щодо запобігання, виявлення та протидії корупції в університеті затверджена Антикорупційна програма та працює уповноважена особа, до якої можна звернутися у разі виникнення вищезазначених ситуацій (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/vazhlyvo/zapobihannia-koruptsii/>).

## **Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми**

### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

### **Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

### **Обґрунтування ГЕР**

#### **8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми**

Забезпечення процедур дотримання якості освіти регулюється в університеті такими нормативними документами: «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича» (<https://cutt.ly/yJHpoBp>), «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» (<https://www.chnu.edu.ua/media/032exesg/polozhennia-szyavo.pdf>), «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/aetty>), які перебувають у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО. На основі зазначених документів відбувається затвердження, перегляд й удосконалення ОНП, які відповідно до нормативної бази можуть ініціювати всі суб'єкти освітньої діяльності.

#### **8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми**

На думку ЕГ, нормативним і дієвим інструментом, який дає підстави здобувачам і органам студентського самоврядування бути повноцінними партнерами під час процедур забезпечення якості освіти, є документ, який регулює освітню діяльність ЗВО – «Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» ([https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt\\_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view](https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view)), а

також пункти «Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view>). Ефективною платформою, яка має механізми впливу на розвиток й удосконалення ОНП, є Студентський парламент університету (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/studentske-zhyttia/studentskyi-parlament/>), представники якого беруть участь в обговореннях освітніх програм.

### **8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери**

ОНП тісно співпрацює з роботодавцями. Думку роботодавців щодо підвищення якості надання освітніх послуг за аналізованою ОНП гарант, робоча група і центр якості вищої освіти та організації освітнього процесу дізнаються шляхом: 1) опитування та анкетування (<http://surl.li/fpamd>); 2) участі роботодавців у науково-методичних семінарах (<http://surl.li/afwmt>), які дають можливість дізнатись думку працевлаштувачів щодо ОНП; 3) їх участі у навчально-методичних вебінарах (<http://deutsch.chnu.edu.ua/?p=2808>); 4) спеціально організованих зустрічей зі стейкхолдерами, присвячених удосконаленню ОНП (<http://deutsch.chnu.edu.ua/?p=3730>, <http://deutsch.chnu.edu.ua/?p=2558>); 5) безпосередньої участі у засіданнях кафедри, на яких обговорювалися ключові питання реалізації ОНП (ЕГ пересвідчилася у дотриманні цієї процедури через надані гарантом витяги протоколів засідань профільних кафедр). Роботодавці ОНП входять до Ради стейкхолдерів освітньо-наукової програми «Філологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктора філософії спеціальності 035 «Філологія» (<https://drive.google.com/file/d/1QG9B3714aKNq6FZqwLseE7zaXF3vQOx8/view>), де співпрацюють сім ключових роботодавців ОНП. В університеті функціонує й Рада роботодавців ЧНУ, діяльність якої регулюється спеціально створеним «Положенням про Раду стейкхолдерів у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1ZWMfIBG5kQZjRoSAzCxjGyyIEWU1PCoG/view>).

### **8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми**

Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми. Усі випускники (за винятком однієї) успішно працевлаштовані за фахом, причому не тільки в українських університетах та середніх закладах освіти, але й у закордонному ЗВО (Марина Федорук – викладач української та польської польської мов Інституту славістики Польської академії наук та «Студій Східної Європи» Варшавського університету),

### **8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми**

Забезпеченням якості освіти у ЗВО керує центр забезпечення якості вищої освіти (<https://www.chnu.edu.ua/navchannia/posluhy-dlia-zdobuttia-osvity/zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity/systemavnutrishnoho-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-dialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/>), який у своїй діяльності послуговується нормативною базою, розробленою ЗВО: «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» (<http://surl.li/aeuaqt>), «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/aetty>), а також Законом України «Про вищу освіту». Гарант спільно із центром забезпечення якості вищої освіти та організації освітнього процесу узагальнюють й аналізують результати опитувань та анкетувань, обговорюють їх наслідки і шукають оптимальні шляхи усунення недоліків й механізми покращень якості надання освітніх послуг

### **8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми**

ОНП «Філологія» акредитується вперше. Разом з тим, гарант та робоча група узагальнили, систематизували досвід акредитацій, які проводилися на філологічному факультеті та факультеті іноземних мов на попередніх рівнях освіти.

### **8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою**

Академічна спільнота ЗВО послуговується «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти» (<http://surl.li/aeuaqt>), «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/aetty>), які регулюють культуру якості освіти. Відповідно до цих внутрішніх документів культуру якості надання освітніх послуг забезпечують гарант ОНП, робоча група, профільні кафедри, деканати, Вчена рада факультетів, Науково-методична рада, Вчена рада університету, центр забезпечення якості вищої освіти та організації освітнього процесу, завідувач аспірантури, проректори, ректор, Наглядова рада ЗВО.

## **Критерій 9. Прозорість та публічність**

### **Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

### **Рівень відповідності (ГЕР)**

**Обґрунтування ГЕР****9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Документи, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу (здобувачів, аспірантів, науково-педагогічних працівників), доступні на офіційному сайті ЗВО (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvnidokumenty/>) та на сайті філологічного факультету в розділі «Нормативні документи» ([http://philology.chnu.edu.ua/?page\\_id=5325](http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325)). Це зокрема: Статут Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/0B1PzclSOKFQnVm9xSzJHdW51X3BVdTRSMWoxUjlNb1dRYzFr/view?resourcekey=0-SVTuQ81cyYf1gMt1-HRcA>), Стратегічний план розвитку університету ([https://drive.google.com/file/d/1vXlGubksxtpVTq\\_Ai8uObbaruyE6XLS/view](https://drive.google.com/file/d/1vXlGubksxtpVTq_Ai8uObbaruyE6XLS/view)), Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (Додаток до положення про організацію освітнього процесу) ([https://drive.google.com/file/d/1vO1VcAcnRAowBDf-7q2\\_SW2sHeQjoaYh/view](https://drive.google.com/file/d/1vO1VcAcnRAowBDf-7q2_SW2sHeQjoaYh/view)), Положення про академічну мобільність ([https://drive.google.com/file/d/1ZpVnowVgGo\\_JF1635fFxcbKWiG6h6IoX/view](https://drive.google.com/file/d/1ZpVnowVgGo_JF1635fFxcbKWiG6h6IoX/view)) та інші. Окрім того, оприлюднено низку документів стосовно реалізації та врегулювання питань академічної доброчесності у ЗВО (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>).

**9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін**

На сайті філологічного факультету в розділі «Освітньо-наукова програма» розміщено проєкти ОНП за 2021 ([https://drive.google.com/file/d/1fJgv\\_tegOxiEZmC2r5xWqgat7kpzpYzf/view](https://drive.google.com/file/d/1fJgv_tegOxiEZmC2r5xWqgat7kpzpYzf/view)) та 2022 роки ([https://drive.google.com/file/d/1fJgv\\_tegOxiEZmC2r5xWqgat7kpzpYzf/view](https://drive.google.com/file/d/1fJgv_tegOxiEZmC2r5xWqgat7kpzpYzf/view)). Також удоступнено інформацію про обґрунтування перегляду ОНП у вигляді таблиць у розділі Зміни до ОНП 2021 (<https://drive.google.com/file/d/15dWGM5oTEdtbGThoLFvsoFdxjbJZBSqJ/view>), ([https://drive.google.com/file/d/1H1ctQn9SoIsx9KKqM\\_7ImdAmSEneSmlL/view](https://drive.google.com/file/d/1H1ctQn9SoIsx9KKqM_7ImdAmSEneSmlL/view)).

**9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства**

Інформація про ОНП, включаючи її цілі та результати навчання оприлюднена на сайті філологічного факультету за посиланням ([http://philology.chnu.edu.ua/?page\\_id=5325](http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5325)). У відкритому доступі також розміщено силабуси та робочі програми обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, відображено особливості реалізації освітнього процесу та результати моніторингу за даною ОНП. Опрацювавши інформаційне наповнення, ЕГ дійшла висновку, що її обсяг є достатнім для інформування заінтересованих сторін.

**Критерій 10. Навчання через дослідження****Рівень відповідності (експертна група)**

Рівень В

**Рівень відповідності (ГЕР)**

Рівень В

**Обґрунтування ГЕР****10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю**

Змістові параметри ОНП забезпечують підготовку докторів філософії науково-дослідницької та викладацької діяльності на рівні обов'язкових освітніх компонентів. Так, загальнонаукові (філософські) компетентності формують ОК «Філософія та методологія науки», ОК «Проектний менеджмент», ОК «Інформаційно- комунікаційні технології в науковій діяльності філолога»; освітні складники з набуття універсальних навичок дослідника ОК «Методологія та методика написання дисертацій з філології»; комунікативні компетентності знання іноземної мови ОК «Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування»; освітні складники, що формують знання зі спеціальності ОК «Історія та теорія філологічних вчень». Повноцінну підготовку до викладацької діяльності забезпечує ОК «Асистентська практика» в обсязі 4 кредити ЕКТС (120 годин), під час проходження якої здобувачі набувають практичні навички та досвід викладацької роботи. Проходження практики в університеті регулює спеціальне «Положення про педагогічну (асистентську) практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/aehtmt>). Науково-дослідницькі інтереси здобувачів забезпечують і дисципліни вибіркового циклу, загальним обсягом 9 кредитів ЕКТС з сумарною кількістю 39 ОК. Композиційно вони поділені на три переліки, що перебувають у вільному для аспірантів доступі (<http://surl.li/fxlms>).

## **10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників**

ЕГ констатує факт повної кореляції наукової діяльності здобувачів і пріоритетних досліджень наукових керівників. Більше того, значна частина публікацій наукових керівників здобувачів опублікована не лише у фахових виданнях України, але й у журналах, що індексуються наукометричними базами Scopus і Web of Science (наприклад, С.В. Кійко, І.М. Осовська, Н. Руснак та ін.). Співвідношення тем наукових досліджень аспірантів напрямом досліджень наукових керівників розміщено у відкритому доступі на сайті ЗВО (<http://surl.li/fpifk>). 3.

## **10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)**

ЧНУ в межах ОНП надає інформаційну допомогу здобувачам, яка полягає в регулярному та систематичному інформуванні про найважливіші наукові заходи в Україні та світі, які потенційно можуть бути використані для апробування дисертаційних досліджень аспірантів. З цією метою на сторінці «Наукова діяльність» на офіційному сайті ЗВО існує вкладка «Конференції та семінари», де оприлюднено оперативну інформацію про конференції, симпозиуми, семінари і круглі столи, які відбуватимуться в поточному календарному році. На сторінці ОНП «Філологія» селектовано конференції філологічного профілю в Україні та за кордоном, де аспіранти можуть апробувати результати власних досліджень.

## **10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо**

Здобувачі освіти, що навчаються на ОНП, мають можливість долучитися до міжнародної наукової спільноти, проходячи стажування або беручи участь у наукових заходах. Напр., аспірантка Євгенія Рубана під час стажування в Аугсбурзькому університеті взяла участь у двох міжнародних науково-практичних конференціях – «Молодіжна наука заради миру та розвитку» та «Interethnische Wechselbeziehungen und Migrationsbewegungen im östlichen Europa», а також опублікувала статтю «Конструювання лінгвістичного корпусу: від теорії до практики (на матеріалі німецької фахової мови архітектури та будівництва)» в колективній монографії «New development horizons of philological science» (<https://drive.google.com/file/d/1ZVTdQaq1XTf89HBVsFpsbfGr4wfn2zA/view>). Оприлюднена на сайті філологічного факультету інформація про апробаційну активність здобувачів ([https://drive.google.com/file/d/1brea\\_2\\_d34haSMDeG4XYNoPwZQzVDM5/view](https://drive.google.com/file/d/1brea_2_d34haSMDeG4XYNoPwZQzVDM5/view)).

## **10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються**

Наукові керівники аспірантів беруть активну участь у дослідницьких проєктах і науковій діяльності. Напр., Світлана Кійко – учасниця дослідницького проєкту в Технічному університеті м. Берлін (Німеччина); Ярослав Редька – наукового проєкту «Українсько-польські мовно-етнічні взаємини з погляду ойконімії» (Люблін) та ін. Усі наукові керівники активно виступають на міжнародних конференціях в Україні та за кордоном і мають численні публікації. Профілі наукових керівників у гугл-академії (<https://drive.google.com/file/d/1UI11oZ59rfZBAaoK9UJoDnSGcI6BYs2M/view>) засвідчують, що їхня публікаційна активність тісно пов'язана з тематикою досліджень аспірантів.

## **10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності**

Розділ 4 «Етичного кодексу Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича» (<https://t.ly/dMxr>) містить характеристику умов перевірки на плагіат різних письмових робіт, зокрема дисертацій. У додатку 2 «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича» (<https://t.ly/HNew>) описано показники оригінальності текстів (за системою Unicheck) та вказано рекомендовані дії залежно від рівня оригінальності твору. Для дисертацій високий рівень передбачає понад 90% оригінальності, у такому разі текст «не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням». Відповідно до «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філології в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1PxuxkEdkGG3oQlrzH4q-NTNoUyOidWW32/view>), керівник структурного підрозділу, де відбуватиметься попередня експертиза дисертації, «організовує проведення перевірки тексту дисертації на дотримання вимог академічної доброчесності»

## **3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми**

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

### **Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми**

Рекомендуємо гарантові та робочій групі розширити потенційне коло роботодавців з числа менеджменту закладів вищої освіти, директорів інститутів і деканів факультетів, завідувачів профільних кафедр ЗВО, які б реально сприяли подальшому працевлаштуванню випускників ОНП. Рівень відповідності

#### **Критерій 2.** Структура та зміст освітньої програми

Приєднуємось до рекомендації ЕГ гарантові та групі забезпечення до початку 2023-2024 н.р. продумати окремий освітній компонент (чи модуль у межах іншого ОК), який стосуватиметься аналізу, обґрунтування, моделювання, узагальнення та пояснення явищ пізнавальної діяльності, які лежать в основі навчально-виховного процесу закладу вищої освіти.

#### **Критерій 3.** Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Системно сприяти заохоченню здобувачів щодо отримання знань та вмінь шляхом неформальної освіти

#### **Критерій 4.** Навчання і викладання за освітньою програмою

Регулярно оновлювати зміст робочих програм та силабусів ОК з урахуванням особливостей їх призначення.

#### **Критерій 5.** Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендуємо оновити «Етичний кодексі ЧНУ», затверджений 26.12.2019 р., у якому не враховано абзаців 10, 11 ст. 42 ЗУ «Про освіту», унесених Законом № 463-IX від 16.01.2020, та вміщено покликання на ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права», щовтратив чинність 01.01.2023.

#### **Критерій 6.** Людські ресурси

ЕГ підтвердила відсутність єдиного центру підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на базі Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича. Приєднуємось до рекомендації ЕГ до початку навчального року провести семінар, на якому обговорити потребу створення центру підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників на базі Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича.

#### **Критерій 7.** Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Вважаємо слушними рекомендації ЕГ щодо розробки чіткого алгоритму дій щодо порядку звернення, процедури реагування та вирішення конфліктних ситуацій.

#### **Критерій 8.** Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендується вдосконалити спеціальні канали комунікації з випускниками ОНП, що б сприяло б їх залученню до обміну досвідом із здобувачами.

#### **Критерій 9.** Прозорість та публічність

Під час розгляду проєкту ОНП у 2023 році та його оприлюднення на сайті рекомендуємо вказати терміни та контактну особу чи розмістити форму для отримання зворотного зв'язку для зацікавлених осіб.

#### **Критерій 10.** Навчання через дослідження

Слушною вважаємо рекомендацію ЕГ активніше залучати здобувачів освітньо- наукового ступеня до публікацій результатів досліджень у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus і Web of Science.

### **4. Додатки**

*Відсутні*

\*\*\*

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Головуючий на засіданні ГЕР

**ЛИМАН ІГОР ІГОРЕВИЧ**